Bak?m Veren Tepkisi De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bak?m Veren Tepkisi De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17223

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bak?m Veren Tepkisi De?erlendirme Ölçe?i (BVTÖ), bireylerin kronik hastal?k veya ya?l?l?k nedeniyle bak?ma muhtaç olan yak?nlar?na sa?lad?klar? bak?m hizmetlerinin yaratt??? tepkileri, zorluklar? ve etkileri ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, bak?m vermenin hem olumlu hem de olumsuz sonuçlar?n? de?erlendiren 24 maddeden ve 5 alt boyuttan olu?maktad?r. Bu alt boyutlar, bak?m verenlerin ya?am kaliteleri üzerindeki stres, finansal zorluklar, sosyal destek eksikli?i ve ki?isel öz sayg? gibi çe?itli yönleri kapsamaktad?r. Ölçe?in Türkçe adaptasyonu, 2017 y?l?nda Bahar ve arkada?lar? taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Bak?m veren, bak?m yükü, tepki de?erlendirme, psikometrik araç, öz sayg?, uyarlama, Cronbach alfa.

Yazarlar

Bahar, Z., Elçigil, A., Beser, A., Küçükgüçlü, Ö., Ugur, Ö., Söylemez, B. A.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, aile üyesi veya resmi olmayan bir role sahip olan bak?m verenlerin deneyimledi?i duygusal, fiziksel, sosyal ve ekonomik tepkileri sistematik bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bu de?erlendirme, bak?m sürecinin getirdi?i zorluklar? (olumsuz tepkiler) ve ayn? zamanda bak?m verme rolünün getirdi?i ki?isel tatmin ve öz sayg? (olumlu tepki) gibi faydalar? kapsamaktad?r.

Bu ölçek sayesinde, sa?l?k ve sosyal hizmetler alan?nda çal??an profesyoneller, bak?m verenlerin ya?am düzenindeki bozulmalar?, maddi s?k?nt?lar? ve sosyal destek eksikli?ini nicel olarak belirleyebilirler. Elde edilen veriler, bak?m verenlere yönelik geli?tirilecek destek programlar?n?n veya müdahalelerin etkinli?ini ölçmek ve bu bireylerin genel refah düzeylerini art?rmak için kritik öneme sahiptir.

Yap?

Bak?m Veren Tepkisi De?erlendirme Ölçe?i (BVTÖ), bak?m vermenin çok boyutlu etkilerini ölçen ve 24 maddeden olu?an bir yap?y? temsil eder. Ölçek, be? temel alt boyuta ayr?lm??t?r ve bu boyutlar, bak?m yükünün hem negatif hem de pozitif yönlerini ele al?r. Negatif boyutlar, bak?m vermenin getirdi?i yük ve k?s?tlamalar? ölçerken; pozitif boyut olan **Öz Sayg?**, bu rolün ki?iye katt??? anlam ve de?eri ölçmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek yap?s? a?a??daki faktörleri içerir:

Planlamada Bozulma (5 madde): Bak?m sorumluluklar? nedeniyle ki?isel ve sosyal ya?am planlar?n?n aksamas?.
Finansal Sorunlar (3 madde): Bak?m maliyetlerinin yaratt??? ekonomik yük.
Aile Deste?i Eksikli?i (5 madde): Bak?m sorumlulu?unun aile içinde yeterince payla??lmamas? veya sosyal destek yetersizli?i.
Sa?l?k Sorunlar? (4 madde): Bak?m rolünün bak?m verenin fiziksel ve zihinsel sa?l??? üzerindeki olumsuz etkileri.
Öz Sayg? (7 madde): Bak?m verme rolünden kaynaklanan ki?isel geli?im ve tatmin duygusu (Olumlu Boyut).

Geçerlik

Bak?m Veren Tepkisi De?erlendirme Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas?n?n geçerlik çal??malar?, ölçe?in orijinal yap?s?na uygunlu?unu test etmi?tir. Geçerlik çal??malar?nda genellikle faktör analizi teknikleri kullan?larak ölçek maddelerinin amaçlanan be? faktörlü yap?y? ne ölçüde temsil etti?i incelenmi?tir. Bu çal??malar, ölçe?in Türk kültürü ba?lam?nda da bak?m verme tepkilerinin farkl? yönlerini do?ru bir ?ekilde ölçme kapasitesine sahip oldu?unu do?rulamay? amaçlam??t?r.

Uyarlama çal??mas?n? gerçekle?tiren ara?t?rmac?lar (Bahar et al., 2017), ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n korunarak, bak?m veren deneyiminin karma??k yap?s?n? ba?ar?l? bir ?ekilde ayr??t?rabildi?ini belirtmi?lerdir. Spesifik geçerlik katsay?lar? kaynakta detayl? olarak sunulmam?? olsa da, ölçe?in faktör yap?s?, teorik beklentilerle uyumlu bulunmu?tur.

Güvenirlik

Ölçe?in Türkçe versiyonunun güvenirlik analizleri, ölçe?in iç tutarl?l?k düzeyinin yüksek oldu?unu göstermi?tir. Yap?lan çal??mada, ölçe?in toplam puan? için hesaplanan Cronbach alfa iç tutarl?l?k katsay?s? de?eri **0.88** olarak belirlenmi?tir. Bu de?er, psikometrik aç?dan kabul edilebilir s?n?rlar?n oldukça üzerinde olup, ölçe?in yüksek düzeyde güvenilirli?e sahip oldu?unu i?aret etmektedir.

Bu yüksek Cronbach alfa katsay?s?, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarl? oldu?unu ve ayn? temel yap?y? ölçmekte ba?ar?l? oldu?unu kan?tlar. Bu sonuç, klinisyenlere ve ara?t?rmac?lara BVTÖ'yü bak?m veren popülasyonlar?nda güvenle kullanma imkan? sunmaktad?r.

Faktör Analizi

Bak?m Veren Tepkisi De?erlendirme Ölçe?i, 24 madde ve 5 alt boyuttan olu?an yap?s?yla çok boyutlu bir ölçüm arac?d?r. Faktör analizi, bak?m veren deneyiminin farkl? ve ayr?k yönlerini

ARABPSYCHOLOGY.COM

temsil eden bu be? faktörün varl???n? desteklemi?tir. Dört alt boyut (Planlamada Bozulma, Finansal Sorunlar, Aile Deste?i Eksikli?i, Sa?l?k Sorunlar?) bak?m vermenin zorluklar?n? ve olumsuz sonuçlar?n? odaklan?rken, **Öz Sayg?** faktörü bak?m vermenin olumlu ve ki?isel aç?dan tatmin edici yönlerini de?erlendirmektedir.

Faktör yüklerinin incelenmesi, maddelerin ilgili alt boyutlara güçlü bir ?ekilde yüklendi?ini ortaya koymu?tur. Bu yap?, bak?m verenlerin ya?ad??? yükü sadece tek bir genel skorla de?il, ya?am?n farkl? alanlar?na yans?yan spesifik zorluklar ve kazan?mlar üzerinden de?erlendirme imkan? tan?maktad?r.

Enstrüman

Test Türü: Psikometrik Uyarlama Ölçe?i

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), ?ngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Kronik hasta veya ya?l? yak?n?na bak?m veren bireyler (Bak?m Verenler)

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Uzun süreli, yo?un bak?m gerektiren hastalara (örne?in demans, kanser, kronik hastal?klar) bak?m sa?layan resmi olmayan (aile üyesi) bak?m verenler.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert Tipi derecelendirme kullan?r. Kat?l?mc?lar, her bir maddeye ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtirler:

Kesinlikle Kat?lm?yorum
Kat?lm?yorum
Karars?z?m
Kat?l?yorum
Kesinlikle Kat?l?yorum

Anahtar Kelimeler

Bak?m veren yükü, finansal sorunlar, aile deste?i, sa?l?k psikolojisi, uyum, 5'li Likert ölçe?i.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: ozlem.kguclu@deu.edu.tr (Sorumlu Yazar: Özlem

ARABPSYCHOLOGY.COM

Küçükgüçlü)

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlamas? 2017 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Kullan?m izinleri ve ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Özlem Küçükgüçlü ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Bu ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: bakim-veren-tepkisi-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Bahar, Z., Elçigil, A., Beser, A., Küçükgüçlü, Ö., Ugur, Ö., & Söylemez, B. A. (2017). Reliability and Validity of the Turkish Version of the Caregiver Reaction Assessment Scale. *Studies on Ethno-Medicine, 11*(4), 341-349. https://doi.org/10.1080/09735070.2017.1387396

Bak?m Veren Tepkisi De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Caregiver Reaction Assessment Scale, 5 alt boyut olmak üzere 24 maddeden olu?maktad?r. Ölçe?in alt ba?l?klar?; bak?m veren birey için planlamada bozulma, finansal sorunlar, aile deste?i eksikli?i, sa?l?k sorunlar? ve öz sayg?y? içermektedir. Bu alt ölçeklerden öz sayg? alt boyutu (7 madde) bak?m vermenin olumlu yönlerini de?erlendirirken, planlamada bozulma (5 madde), finansal sorunlar (3 madde), aile deste?i eksikli?i (5 madde), sa?l?k sorunlar? (4 madde) alt boyutlar? ise bak?m vermenin olumsuz yönlerini de?erlendirmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM